וועטער:
קלאָר און מילד

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאָס אידישע וואָרט

The Israelite Daily Press

יום איפּנאנג — 8.24.
יום אונטערגאנג — 4.28.

מער פאַרשפּרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 281. Monday, Dec. 21, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. מאנטאג יא׳ טבת, תרצ״ב.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 28
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

געריכט דארף אנטשיידן צי א איד מוז אויסזאָגן זיין אידישקייט ארויסנעמענדיק פייער פארזיכערונג

אינשורענס קאמפאניס זאָגן זיך אָפּ פון צו צאָלן פארזיכערונג צו ליא א. וואדען, פון ווינניפעג, דערפאר וואס ער האט ניט אויסגעזאָגט אז די פירמע איז א אידישע

אמעריקען אינשורענס קא., אקידיא פייער אינשורענס קא., קענעדיען פייער אינשורענס קא. און בריטיש לאו אינשורענס קא. זאָגן אז די וואלטן ניט אנגענומען אנ־קלעגערס פארזיכערונג, ווען זיי ווייסן אז ס׳איז א אידישע פירמע. — הייכער ריכט אין אנטעריא רעזערווירט זיין אדטייל

טאראנטא, אנט., דעצ. 21. — אור־טייל איז דא רעזערווירט געווארן איי־בער דער פראגע, אויב א פייער אינ־שורענס קאמפאני קאן בערעכן א קאנ־טראקט מיט א פארזיכערונג אויף די גרונדן, אז ״דער פארזיכערטער האט שווינדלערישע אויסגעמיטן צו אנטדעקן דעם פאקט אז ער איז א איד אדער א יהיבדו״. דער אורטייל איז רעזערווירט געווארן פון אויבערוין הויארה, קיי. סי. אין אסנוד האל (אנטעריע געריכט־הויז) פאר וועמען די פראגע איז פאר־געבראכט געווארן.

די פראגע האט צו טאן מיט תביעות (קליימס) אויף א סך־הכל פון 100 טויזנט דאָלאר קעגן עטלאכע אינשו־רענס קאמפאניס. די תביעות ווערן גע־מאכט פון ליא א. וואדען, וועלכער האט געליטן פון א שריפה אין ווינניפעג לעצטן יוני. אדוואָקאט דוש. ב. קארט־ריין, פארטרעטער פון דעם אנקלעגער, מר. וואדען, האט פארגעשלאגן פארן געריכט, אז דער פונקט וועגן ראסן אפ־שטאמונג זאָל ניט קאנען דינען ווי א פארטיידיקונג פאר די אנגעקלאגטע קאמפאניס.

די אינשורענס קאמפאניס קענען וועי־מען די תביעות ווערן געמאכט, זיינען: די אמעריקען אינשורענס קא., פון נייר־ארק, נ. דזש.; די אקידיא פייער אינ־שורענס קא., און די בריטיש לאו אינ־שורענס קא.

דער הויפט פונקט פונם ארגומענט לייענט זיך אזוי:

״די אנגעקלאגטע קאמפאניס טענה׳ן אז דער אנקלעגער האט פאר זיי אנגע־נעבן, אז דער פרעזידענט פון דער טא־ראנטא קוויליטינג קא., לטד., וועלכע האט געזאָלט אדער האט געשיקט צו אים פארזיכערונג ווינניפעג, אז דער־פרעדעריק בראון, וויסנדיק גוט, אז דער אמת׳ער נאמען פון פרעדעריק בראון איז געווען פרעדעריק בראנשטיין, און ער האט ווייטער פארפעלט צו אנ־דעקן אויף א שווינדלערישן אופן דעם פאקט, אז ער אליין, און פרעדעריק בראנשטיין אנדערש באקאנט אונטערן נאמען פרעדעריק בראון, און נאך א פאראינטערעסירטער אין דעם געשעפט אין דעם דיזווייז אז דער פאקט איז ניט אויסגעגעבן וועגן זיין וויסן אז דאס איז־גען אידן.

16-יאריקער זעלבסטמערדער איז זיך מודה אין צעטעלע אין טאַרד פון זיין מוטער און שוועסטערעל

שרעקלאכע טראגעדיע האט זיך אפגעשפּילט אין דראמ־העלער, אלטא., וואו דרייפאכער מארד איז אנטדעקט געווארן

דראמהעלער, אלטא., דעצ. 21. — ״איך האב דערשאסן די מאמע און טע־רעזאן — איך בין אפנים געווען משר־גע. ראבערט״.

אזוי לויטעט אן אויפשריפט אויף א קאנווערט פון א ברייוו צו מר. ל. ג. טאלמאן, פון זיינעם א פריינד, וואס איז 15־יאריקער זון, ראבערט. האט אראפּגענומען פון פאסט פרייטאג, מרס. טאלמאן און איר 6־יאריקע טעכ־טער, טערעזא זיינען פרייטאג נעפונען געווארן דערשאסענע אויף טויט אין קעלער פון הויז, און ראבערט איז באלד אויף געשטארבן פון א קויל וואס ער האט זיך אליין אריינגעשאסן אין האנדן אנטער יענעם אויפשריט זיינען גע־ווען נאך עטלאכע ווערטער: ״איך וועל זיין טויט ווען איר וועט דאס לייד־ענען. איר זייט געווען די בעסטע על־טערן וואס א קינד האט געקאנט האבן״.

מרס. בארבעה, א שכנה, האט געפר־נען אין הויז דעם פארזאוואנדענען ראב־בערט אין האט אים אריינגעלייגט אין בעם און גערופן א דאקטאר. בין דער דאקטאר איז געקומען, איז ראבערט שוין געווען טויט. אויסטערנדיק אים צו ליגן אים אין בעט, האט מרס. באר־בער געפונען ביי אים דעם ברייוו, אבער זי האט ניט באמערקט דעם אויפ־שריפט אויפן קאנווערט. מרס. באר־ראבערטס ברודער, אלבערט, אבער יע־נער איז געווען אזוי צערודערט פון דער טראגעדיע, אז ער האט אריינגעלייגט בעם ברייוו אין געשענע און אנגענאנ־פארגעסן אויף אים, אזוי אז דער פאכער מארד איז געווען א רעטעניש, ערשט שבת האט ער זיך דערמאנט אויפן ברייוו און אים אפגעגעבן דעם פאטער, וועלכער האט עפענדיק אים באמערקט דעם צושריפט אויפן קאנ־ווערט.

ווי דער פאטער דערציילט, האט ראב־בערט זייער געוואלט פארן א פאר־טיע קיין ראפוי, און די עלטערן האבן אים ניט דערלויבט. ער גלויבט, אז דאס אינגל האט אין א מאמענט פון כעס פארלאָרן זיין זעלבסט־קאנטראל און האט דערשאסן זיין מוטער און שוועס־טערל, און דערנאך האט ער באלד חרטה געהאט און האט דערפאר דער־שאסן זיך אליין.

——(::)——

ערשטע אידישע עמיגראנטן פון לאטוויע אפגעפארן אין בירא בידזשאן

ריגע, דעצ. 21 (איטא). — די ערש־טע גרופּע פון 19 אידישע אימיגראנטן זיינען פון דאנען אפגעפארן צו אנזעצן זיך אין בירא בידזשאן. די אנצע גרופּ פון באשטייט פון בלויז אומפארהייראַ־טע יונגע בחורים. קיין פארהייראטע ווערן ניט דערלויבט צו פארן קיין בירא־בידזשאן.

——(::)——

אנטי אידישע אטאקע דורכגעפירט אין שטעטל אין מיטן דער נאכט

ווילנע, דעצ. 21 (איטא). — אן אר־גאניזירטע אטאקע אויף אידישע חיי־זער איז געשען שטעטל בארין אין מיטן דער נאכט ווען די גאנצע באפעלקערונג איז שוין געשלאפן. איז געמאכט געווארן לעצטע וואך. די כולינגאנעס האבן אויס־געהאקט די שויבן אין 40 אידישע חיי־זער. די פאליציי האט קיינעם ניט גע־כאפט. מען פארדעכטיקט אז די סטו־דענטן פון ארטיקן לערער סעמינאר זיי־נען פאראנטוואָרטלאך דערפאר.

ארב. פארטיי זוכט א מיל. נייע מיטגלידער

לאנדאן, דעצ. 21. — די ארבעטער (לייבאר) פארטיי האט דא אנאסירט, אז זי וועט אפנאנען דעם נייעם יאר מיט א גרויסן קאמפיין, פאר א מיליאן נייע מיטגלידער.

די עקזעקוטיווע פון דער פארטיי וועט קומענדיקן מאנטאג אפארלאנן א פארזאמלונג אז וועט באראבאכטן א ליסט פון פראפעסעקטיווע ארבעטער לאנדיראדסן פארן פארלאמענט אין יע־דער וואלן דזיווייזע פון דער פאראייר ניקטער קענטרייך, און זי וועט שטר־דירן מעטאדן אויפצולעגן ענטוזיאזם אין דער ארבעטער פראנאס.

——(::)——

ה. מאנישעוויץ א נאסט אין שטאט

הירש מאנישעוויץ, ווייץ־פרעזידענט פון דער ב. מאנישעוויץ מצה קאמפאני געפינט זיך איצט אין ווינניפעג אין די אינטערעסן פון די באראמטע מאנישע־וויץ מצות. ער מאכט אראנזשירונגען פאר די מצות פאר קומענדיקן פסח פאר ווינניפעג, ווי אויך פאר מערב קאנאדע. מר. מאנישעוויץ געפינט זיך ביי מרס. איידלמאן, 487 אלפרעד עוועניו.

——(::)——

קעלאג קאמפאני צאלט זיבן מיט א האלבן מיליאן דאלאר דיווידענטן

בעטל קריק, מיש., דעצ. 20. — דיי־ווידענט צאלונגען פון דער יו. ק. קעלאג קאמפאני פארן יאר 1931, וועט באר־טרעפן די סומע פון $7,500,000.

די באאמטע פון דער קעלאג קאמ־פאני האבן אויף מיט א צייט צוריק אנאנסירט אז זי האט אסיגנירט א גרעסערע סומע פאר אדווערטייזינג צוועקן און אז זי מאכט דורך די בעס־טע צייטן אין איר אינדוסטריע. אירע דיווידענטן זיינען לעצטנס באדייטנד געשטיגן.

——(::)——

לאזט ארויס א גזרה אויף ״ספעטס״ און שטעקלאך

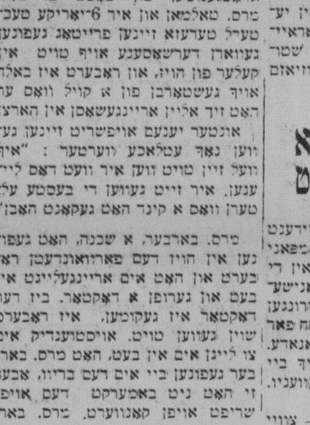

האנ. וויליאם עטקינסאָן, מיניסטער פון אגריקולטור פאר בריטיש קאלומ־ביא, איז געווארן באריכט מיט זיין שנאה צו ״ספעטס״ און שטעקלאך. ער האט אנומלט ארויסגעלאזן א בקשה — וואס האט זיך איינגעלאד געלייענט ווי א באפעל, — אז די רייזנדיקע אנ־געשטעלטע פון זיין דעפארטמענט זאָלן אראפּגעמעמ די ״ספעטס״ פון זייערע שיך און אויעקווארפן זייערע שטעקע־לאך.

דער מיניסטער האט אויך א סברא געטאן אויף דער בקשה פון די פאר־מערס פון בריטיש קאלומביא: פארר־מערס, בידזע, האבן ניט באזונדערס ליב קיין פראנטן.

——(::)——

לארד און לידי רידינג אפגע־פארן קיין ארץ ישראל

לאנדאן, דעצ. 21 (איטא). — לארד רידינג איז, צוזאמען מיט זיין פרוי, אפגעפארן קיין ארץ־ישראל. עס איז דא אנאסירט געווארן, אז לארד רי־דינג איז אפגעפארן אין פארבינדונג מיט דער ״פאלאסטין עלעקטריפיקא־ציע קארפאָראציע״.

עס ווערט דא אנגעוויזן אז רידינגס באזוך אין ארץ־ישראל ווערט געמאכט אין צוזאמענהאנג מיט דער פארגרע־רונגען טעטיקייט פון דער קארפאָ־ריישאן און מיט דער פארענדיקונג פון דער ירדן עלעקטריפיקאציע סטאנציע, וואס ווערט דערוואַרט קומענדיקן יאר.

ארבעטער רעגירונג אין אוסטראליע דורכגעפאלן אין די וואלן

פאראייניקטע פארטיי געווינט מערהייט פון צוויי צו איינס. — געוועזענער ארבעטער פירער, דזש. א. לייאנס, וועט זיין נייער פרעמיער, אויפן ארט פון דזשיימס סקאלין

מעלבורן, אוסטראליע, דעצ. 21. — די אלגעמיינע וואלן דעם שבת האבן געפירט צו אן אנטשיידענעם דורכפאל פאר דער ארבעטער רעגירונג פון פרעמ־יער דזשיימס סקאלין אין א זיץ פאר דער פאראייניקטער אפּאזיציע פון 2 צו 1. פרעמיער סקאלין האט פארהיט זיין מאנדאט, אבער די מייסטע מינס־טארן פון זיין קאבינעט זיינען דורכ־געפאלן.

די אפּאזיציע באשטייט פון דער פאראייניקטער אוסטראליער פארטיי, וועלכע האט אויסגעקליבן 37 דעפו־טאטן, אין קאאליציע מיט דער לאנדס פארטיי (קאונטרי פארטי) מיט 14 דעפוטאטן, — סך־הכל 51. פרעמיער סקאלינס מעסיקע ארבעטער פארטיי האט אויסגעקליבן 16 דעפוטאטן, דער לינקער פליגל פון דער ארבעטער פאר־טיי — 7, און 1 אומאפהענגיגער; סך־הכל, 75.

דער לעצטער פארלאמענט איז באַ־שטאנען פון 46 ארבעטער, 14 נאציאָ־נאליסטן, 10 לאנדס־פארטיי מיטגלי־דער, 4 אומאפהענגיגע און 1 קאונטרי פארטיי־מענ.

פרעמיער סקאלין, קאמענטירנדיק איבער די רעזולטאטן פון די וואלן, האט אנערקענט, אז די ארבעטער פאר־טיי האט געמאפט א שווערן קלאפּ. ער זאגט אבער, אז דאס איז געווען דער פאר, וואס אויף איר גורל איז אויס־געקומען צו זיין אין מאכט אין דער צייט פונם קריזיס, און אז נאר איינציג וועט די פארטיי צוריקגעווינען אירע כחות.

דער נייער פרעמיער וועט וואַרשיינ־לאך זיין דזשאזעף א. לייאנס. פון טאסמאניע. ער איז א געוועזענער פי־רער אין דער ארבעטער פארטיי אין פרעמיער סקאלינס א מיניסטער. בעת די רייסונגען אין דער פארטיי האבן זיך אנגעפאנגען, אין אר אריוס פון דער רעגירונג, באשולדיקנדיק פרעמיער סקאלין, אז ער לאזט זיך פירן פון די לינקע עקסטרעמיסטן, אין אר האט פארבירט די אפּאזיציאנעלע פארארי־נטקע פארטיי, וואס שליסט איין די אמאלגאמאציסטן.

די פאראייניקטע פארטיי איז פאר אן איינגערן האנדל בונד מיט דער אימפּעריע.

——(::)——

נייע אידישע מאנצייטונג אין בעלגיע

בריסעל, דעצ. 20 (איטא). — א נייע אידישע טעגלאכע צייטונג האט דא אנגעפאנגען צו דערשיינען אונטער דעם נאמען ״לעצטע נייעס״.

א צווייטע אידישע טעגלאכע צייט־טונג, אונטערן נאמען ״בעלגישע נייע עס״, וועט אנפאנגען צו דער שיינען מארגן אין אנטווערפען.

פראגע פון מעגלאכן סטרייק פון ווינניפעגער טראמוויי ארבעטער וועט היינט אנטשיידן ווערן

ארבעטער זאָגן זיך אָפּ פון אנצונעמען 10 פּראָצענט שניט אין שכירות רעקאָמענדירט פון מערהייט פון בורדים קאמיסיע

היינט וועט דארפן אנטשיידן ווערן די פראגע, אויב דער נעגראָטיעטע סטרייק פון די ארבעטער פון ווינניפעג עלעקטריק ריילוויי קא., זאָל פארקומען אדער ניט. דאס היינגט אָפּ אז די רע־זולטאטן פון די אפארהנדלונגען וואס ווערן היינט אנגעפירט צווישן פאר־שטייער פון דער יונאן און פארטרע־טער פון דער קאמפּאני.

די רעזאָלוטיוויע פון דער סטרייקיל־ווייסענס יוניאן האט שבת צוריקגע־וואָרפן די אנטשיידונג פון דער מער־הייט פון דער בורדים קאמיסיע, אז די ארבעטער זאָלן אנגעפן אין 10־פּראָ־צענטיקן שניט אין זייערע ענטפערן, אין זיי האבן דערקאָמענדירט צו די ארבע־טער, אז זיי זאָלן ניט אנגעפן די דע־דוקציע.

עדוואַרד ארמסטראנג, פּרעזידענט פון דער יוניאן, אין מיט דער מיינונג, אז די ארבעטער ווערן ארויס אין סטרייק אויב די קאמפּאני וועט פרו־בירן אויסצוזאָגן די דעדוקציע. ער האט קריטיקירט דעם אדבעטס דעפארטי־מענט וואס ער האט אנגענומען דעם באריכט פון א בורדים קאמיסיע, אבער וועלכער ווי. דזש. קריסטי, האט ער געזאגט, איז אפארדענסדיקט ווי א באַזיצער פון אקציעס פון דער ווינניפעג עלעק־טריק קא.

מר. ע. ענדערסאָן, קיי. סי., פּרע־זידענט פון דער פאמפּאני, האט אויס־גערדיקט צופרידענהייט מיט דער אנט־שיידונג פון דער קאמיסיע. ער האט אבער נאך ניט אנאנסירט, אויב די רע־דוקציע וועט אריין אין קראפט פון דע־צעמבער 1ן אָז, ווי די קאמיסיע האט דערקאָמענדירט. ער גלייבט ניט, אז עס וועט קומען צו א סטרייק צוליב דער רעדוקציע.

מאסן־פארזאמלונגען פון מאטער־מען, לאנדזוקטאָרז, באס־טרייבער און שאפן אנגעשטעלטע פון דער קאמפּאני זיינען פארגרופן אויף מארגן, און די עקזעקוטיווע פון דער יוניאן און דארגן דערקאָמענדירן ניט אנצונעמען די דערדוקציעס.

——(::)——

פון מערב קאנאדע

אין טערקן טוען שוין אויך מער ניט אָפּ אויף טערקיש...

טערקיי איז איינע פון די נייסטע דערהויערבונגען פון דער אייראָפּיאָ־שער ציוויליזאציע. דער ״ווילדער טערק״ איז אונטער קעמאל פאשא נע־וואָרן אייראָפּיאיזירט. — ווי רוסלאנד אונטער פעטער דעם גרויסן, מיט אר־בער 200 יאר צוריק.

די טערקן האבן אראָפּגעוואָרפן פון זיך זייערע בריטיע טערקישע פּלוידערן און די רויטע פעסטעס, און האבן זיך אנגעטאן אין ״דרעס סוטס״ מיט צי־לינדערהיט און מיט ווייסע הענטשי־קעס. די טערקישע ווייבער האבן אנט־בלויזט ניט בלויז זייערע פנים׳ער וואס זיינען הונדערטער יאָרן געווען פאר־דעקט אונטער שלייערס, נאר אויך אנ־דערע וויכטיקע טייל פון זייערע קער־פּערס. דיי טערקישע יונגעלייט און מיידלאך טאנצן די מאדערנסטע אמע־ריקאנער און אייראָפּיאישע טענץ אונ־טער די קלאנגען פון דזשאז, ניט ער־ציע דער ווי א פולדבלוטיקע נאדרוקס.

מיינט איר חלילה, אז די צוויליזאַ־ציע גייט אין טערקיי ניט וויטער ווי די הויט? מיינט איר אפשר אז דאס איז א מין ״הויט טערק בארויך וארט בצאחד״ (ווי א טערק אין דער הויט און א מענש אין דרויסן). — ווי אונ־זערע משכילים האבן אונז, אידן, אמאל געערנט, צו באהאלטן אונזער הייסיי־שע אידישקייט אין דער גאס?

נייז, אויף וויפל ס׳איז שייך די טערקן, האט די אייראָפּיאישע צי־ווי־ליזאציע זיי דורכגעדרונגען דורך־און דורך.

און דער פאקט איז, — האט איר באַ־מערקט די לעצטע נייעס? — דער פאקט איז, אז די טערקישע סטודענטן שאפט איז שוין אויף אזויפיל צי־ווילי־זירט, אז זיי מאכט שוין אויך פאנגאַ־טען אויף די אידישע סטודענטן!

* * *

זיינען ניט די טערקן אויסגעצייכנ־טע תלמידים?

דאס וואס עס האט אייראָפּע געגע־בען דורות פון ״דרעעפאנס״ אויסגע־לערנט, האבן די טערקן איבערגענומען אין־סוי־און־צווי, אין וואס־עער צען יאר צייט האט טערקישע פראָפעסאָרן זיינען נאך קאנטיק אנגעשטעקט מיטן בייסט פון טערקישן מיטלאלטער. און זיי פון טערקישן פּרעזידענט לעהרער, דר. בוקאלי, פון זייערע טערקישע תלמידים רבבי די אידישע סטודענטן און סטו־דענטעס.

די האפענונג פון א פאלק איז אבער זיין יונגט, און באזונדערס דאס שטר־דירנדיקע יונגט, — די מארגנדיקע פי־רער פון פאלק.

און דאס טערקישע שטודירנדיקע יונגט, זעט איר דאך, איז דורכגאוס אייראָפּיאיזיר ציוויליזירט, און שטייט ניט אָפּ פון דער דייטשער, אונגאַרי־שער, עסטרייכער, פּוילישער אדער רו־מענישער סטודענטנשאפט.

און פון טערקיי וואקסט אזוי א לייט!

* * *

יא, קעמאל פאשא איז געלונגען צו מאכן פון זיינע טערקן מענשן צו לייטן גלייך.

טערקן האבן, אמת, פריער אויף גע־קאנט גוט, שעכטן ארבעגער, — ניט ערגער ווי דער רוסישער צאר האט גע־קאנט שעכטן די זעלבע ארבעגער אוז די אידן.

אבער דאן, אונטער די פולטאנען, פלעגן זיי עס ״אפטאן אויף טערקיש״, — ס׳איז געווען די ארבעט פון א דע־גענערירטער, פארפיילטער אויאטישער הערשאפט.

דאס טערקישע יונגט אין ליבעראל־טום האבן דערוואלטירט קענען די ברי־טאלעטען פונם מוסלמאן, פונקט ווי אין רוסלאנד האט די בעסערע געזעלשאפט לאנג מיינונג דערוואלטירט קענען דעם צאריש ווילקיר.

היינט איז עס דאס יונגט, די סטו־דענטשאפט, וואס פלאקערט מיט פיי־ערהיט פאטריאטיזם, — לויט דעם אייראָפּיאישן נוסח.

און אויב אמאל זיינען געווען אויס־זיכטן אז טערקיי וועט ווערן ליבערא־לער, זיינען דאָ היינט די אויסזיכטן, אז טערקיי וועט ווערן פאשיסטישער מיטן וואוקס פונם איינפלוס פונם יונגן דור.

* * *

דאס מאכט־עראנישע טערקיי האט אראָפּגע־וואָרפן פון זיך די מאכט־עראנישע רע־ליגיעזע שטרייטס. זי האט דערזעען, אז די אייראָפּיאישע ציוויליזאציע איז פיזיש שטארקער פון דער טערקישער, און טערקיי, אויב זי וויל ניט צערבי־בן ווערן אויף אש פון אייראָפּע, דאַרף קומען אין מיט אירע איינגענע וואפן.

אבער איר ווייסט, — ווען א ״גרוי־נער״ קומט קיין אמעריקע, זאָגט מען, באפט ער צוערשט אויף פון דער ענג־לישער שפּראך די נאמען־אויסדרוקן און זיין־לייזערער.

טערקיי האט, ווי יענער גרינער, אויפגעגעבפּט צוערשט אויף דאס וואס לאזט זיך כאפּן אמליוכטסטן, — די ציוויליזאציע, איר אנטיסעמיטיזם און איר ראַסיזמוס ברוטאליטעט. די ספּר־נאזאס, די לאנגסס, די הענעלס און די איינשטיינס זיינען דערווייל ניט פארן טערקישן קאפּ . . .

נו, און ברוטאליטעט דארפן זיך די טערקן נאכאלעמען קיין סך ניט לערן־נען. ס׳איז בלויז א פראגע פון מעטאָד, — פארבייטן די טערקישע אויף אייר־ראָפּיאישע . . .

אנב-אורחא
פון מארק

דזש. ס. וואודסוואָרט צוריק פון רוסלאנד און אנדערע לענדער

גלויבט אז באפעלקערונג פון סאָוועטן פארבאנד איז מער האפנונגספול, ווי פון וועלכן סאיז אנדער לאנד

״א סך מענשן באהויפטן, אז אין סאָוועטן רוסלאנד איז פארהאן ביי הייני־טיקן טאג מער האפנונגען ווי אין וועלכן ס׳אין אנדער לאנד. עס איז שווער צו מאכן אן אלגעמיינע דער־קלערונג אין באצוג צו אזא גרויסן ענין, אבער איך גלייב, אז עס איז אמת אז דאס רוסישע פאלק איז מער האפע־נונגספול וועגן דער צוקונפט ווי וועלכ־כעס ס׳אין אנדער פאלק פון די לענדער וועלכע איך האב באזוכט. אין סאָוועטן רוסלאנד איז אבסאלוט ניטא קיין ארב־עטס־לאזיקייט און די באוועגונג בלוט דארטן״.

דאס איז א דערקלערונג וואס איז געמאכט געווארן פון דעפוטאט דזש. ס. וואודסוואָרט, מיטגליד פון קאנאדע־פאַרלאמענט פאר נאָרט־בעענטער ווינני־פעג, וועלכער האט זיך צוריקגעקערט לעצטן שבת פון א רייזע איבער דייטשלאנד, עסטרייך און סאָוועטן־פארבאנד.

״אין בערלין, — האט מר. וואודס־וואָרט געזאגט, — איז די לאגע א פארצווייפלטע. מען האט דארטן ארב־דינג דערוואַרטן אין אלגעמיינע דער־דארטן טרעפן. דאס פאלק דערוואַרט טעס, אז עפעס וועט זיך טרעפן — אין דייטשלאנד וועט דארפן אנטשיידן ווערן די פראגע, אויב דער דאָזיגער סטרייק פון די ארבעטער פון ווינניפעג עלעקטריק ריילוויי קא., זאָל פארקומען אדער ניט. דאס היינגט אָפּ אז די רע־זולטאטן פון די אפארהנדלונגען וואס ווערן היינט אנגעפירט צווישן פאר־שטייער פון דער יונאן און פארטרע־טער פון דער קאמפּאני.

די רעזאָלוטיוויע פון דער סטרייקיל־ווייסענס יוניאן האט שבת צוריקגע־וואָרפן די אנטשיידונג פון דער מער־הייט פון דער בורדים קאמיסיע, אז די ארבעטער זאָלן אנגעפן אין 10־פּראָ־צענטיקן שניט אין זייערע ענטפערן, אין זיי האבן דערקאָמענדירט צו די ארבע־טער, אז זיי זאָלן ניט אנגעפן די דע־דוקציע.

עדוואַרד ארמסטראנג, פּרעזידענט פון דער יוניאן, אין מיט דער מיינונג, אז די ארבעטער ווערן ארויס אין סטרייק אויב די קאמפּאני וועט פרו־בירן אויסצוזאָגן די דעדוקציע. ער האט קריטיקירט דעם אדבעטס דעפארטי־מענט וואס ער האט אנגענומען דעם באריכט פון א בורדים קאמיסיע, אבער וועלכער ווי. דזש. קריסטי, האט ער געזאגט, איז אפארדענסדיקט ווי א באַזיצער פון אקציעס פון דער ווינניפעג עלעק־טריק קא.

מר. ע. ענדערסאָן, קיי. סי., פּרע־זידענט פון דער פאמפּאני, האט אויס־גערדיקט צופרידענהייט מיט דער אנט־שיידונג פון דער קאמיסיע. ער האט אבער נאך ניט אנאנסירט, אויב די רע־דוקציע וועט אריין אין קראפט פון דע־צעמבער 1ן אָז, ווי די קאמיסיע האט דערקאָמענדירט. ער גלייבט ניט, אז עס וועט קומען צו א סטרייק צוליב דער רעדוקציע.

מאסן־פארזאמלונגען פון מאטער־מען, לאנדזוקטאָרז, באס־טרייבער און שאפן אנגעשטעלטע פון דער קאמפּאני זיינען פארגרופן אויף מארגן, און די עקזעקוטיווע פון דער יוניאן און דארגן דערקאָמענדירן ניט אנצונעמען די דערדוקציעס.

——(::)——

פון מערב קאנאדע

אין טערקן טוען שוין אויך מער ניט אָפּ אויף טערקיש...

טערקיי איז איינע פון די נייסטע דערהויערבונגען פון דער אייראָפּיאָ־שער ציוויליזאציע. דער ״ווילדער טערק״ איז אונטער קעמאל פאשא נע־וואָרן אייראָפּיאיזירט. — ווי רוסלאנד אונטער פעטער דעם גרויסן, מיט אר־בער 200 יאר צוריק.

די טערקן האבן אראָפּגעוואָרפן פון זיך זייערע בריטיע טערקישע פּלוידערן און די רויטע פעסטעס, און האבן זיך אנגעטאן אין ״דרעס סוטס״ מיט צי־לינדערהיט און מיט ווייסע הענטשי־קעס. די טערקישע ווייבער האבן אנט־בלויזט ניט בלויז זייערע פנים׳ער וואס זיינען הונדערטער יאָרן געווען פאר־דעקט אונטער שלייערס, נאר אויך אנ־דערע וויכטיקע טייל פון זייערע קער־פּערס. דיי טערקישע יונגעלייט און מיידלאך טאנצן די מאדערנסטע אמע־ריקאנער און אייראָפּיאישע טענץ אונ־טער די קלאנגען פון דזשאז, ניט ער־ציע דער ווי א פולדבלוטיקע נאדרוקס.

מיינט איר חלילה, אז די צוויליזאַ־ציע גייט אין טערקיי ניט וויטער ווי די הויט? מיינט איר אפשר אז דאס איז א מין ״הויט טערק בארויך וארט בצאחד״ (ווי א טערק אין דער הויט און א מענש אין דרויסן). — ווי אונ־זערע משכילים האבן אונז, אידן, אמאל געערנט, צו באהאלטן אונזער הייסיי־שע אידישקייט אין דער גאס?

נייז, אויף וויפל ס׳איז שייך די טערקן, האט די אייראָפּיאישע צי־ווי־ליזאציע זיי דורכגעדרונגען דורך־און דורך.

און דער פאקט איז, — האט איר באַ־מערקט די לעצטע נייעס? — דער פאקט איז, אז די טערקישע סטודענטן שאפט איז שוין אויף אזויפיל צי־ווילי־זירט, אז זיי מאכט שוין אויך פאנגאַ־טען אויף די אידישע סטודענטן!

* * *

זיינען ניט די טערקן אויסגעצייכנ־טע תלמידים?

דאס וואס עס האט אייראָפּע געגע־בען דורות פון ״דרעעפאנס״ אויסגע־לערנט, האבן די טערקן איבערגענומען אין־סוי־און־צווי, אין וואס־עער צען יאר צייט האט טערקישע פראָפעסאָרן זיינען נאך קאנטיק אנגעשטעקט מיטן בייסט פונם טערקישן מיטלאלטער. און זיי פון טערקישן פּרעזידענט, דר. בוקאלי, פון זייערע טערקישע תלמידים רבבי די אידישע סטודענטן און סטו־דענטעס.

די האפענונג פון א פאלק איז אבער זיין יונגט, און באזונדערס דאס שטר־דירנדיקע יונגט, — די מארגנדיקע פי־רער פון פאלק.

און דאס טערקישע שטודירנדיקע יונגט, זעט איר דאך, איז דורכגאוס אייראָפּיאיזיר ציוויליזירט, און שטייט ניט אָפּ פון דער דייטשער, אונגאַרי־שער, עסטרייכער, פּוילישער אדער רו־מענישער סטודענטנשאפט.

און פון טערקיי וואקסט אזוי א לייט!

* * *

יא, קעמאל פאשא איז געלונגען צו מאכן פון זיינע טערקן מענשן צו לייטן גלייך.

טערקן האבן, אמת, פריער אויף גע־קאנט גוט, שעכטן ארבעגער, — ניט ערגער ווי דער רוסישער צאר האט גע־קאנט שעכטן די זעלבע ארבעגער און די אידן.

אבער דאן, אונטער די פולטאנען, פלעגן זיי עס ״אפטאן אויף טערקיש״, — ס׳איז געווען די ארבעט פון א דע־גענערירטער, פארפיילטער אויאטישער הערשאפט.

דאס טערקישע יונגט אין ליבעראַל־טום האבן דערוואלטירט קענען די ברי־טאלעטען פונם מוסלמאן, פונקט ווי אין רוסלאנד האט די בעסערע געזעלשאפט לאנג מיינונג דערוואלטירט קענען דעם צאריש ווילקיר.

היינט איז עס דאס יונגט, די סטו־דענטשאפט, וואס פלאקערט מיט פיי־ערהיט פאטריאטיזם, — לויט דעם אייראָפּיאישן נוסח.

און אויב אמאל זיינען געווען אויס־זיכטן אז טערקיי וועט ווערן ליבערא־לער, זיינען דאָ היינט די אויסזיכטן, אז טערקיי וועט ווערן פאשיסטישער מיטן וואוקס פונם איינפלוס פונם יונגן דור.

* * *

דאס מאכט־עראנישע טערקיי האט אראָפּגע־וואָרפן פון זיך די מאכט־עראנישע רע־ליגיעזע שטרייטס. זי האט דערזעען, אז די אייראָפּיאישע ציוויליזאציע איז פיזיש שטארקער פון דער טערקישער, און טערקיי, אויב זי וויל ניט צערבי־בן ווערן אויף אש פון אייראָפּע, דאַרף קומען אין מיט אירע אייגענע וואפן.

אבער איר ווייסט, — ווען א ״גרוי־נער״ קומט קיין אמעריקע, זאָגט מען, באפט ער צוערשט אויף פון דער ענג־לישער שפּראך די נאמען־אויסדרוקן און זיין־לייזערן־ווערטער.

טערקן האבן, ווי יענער גרינער, אויפגעגעבפּט צוערשט אויף דאס וואס לאזט זיך כאפּן אמליוכטסטן, — די ציוויליזאציע, איר אנטיסעמיטיזם און איר ראַסיזמוס ברוטאליטעט. די ספּר־נאזאס, די לאנגסס, די הענעלס און די איינשטיינס זיינען דערווייל ניט פארן טערקישן קאפּ . . .

נו, און ברוטאליטעט דארפן זיך די טערקן נאכאלעמען קיין סך ניט לערן־נען. ס׳איז בלויז א פראגע פון מעטאָד, — פארבייטן די טערקישע אויף אייר־ראָפּיאישע . . .

איך קאנט שוין נעמען אן אנטייל אין דער צעטיילונג פון

$1.500

אין פריזן
אין אונדער נייעם גדעסטן סיריקוליישן לאטעריי פאר

״א אידיש וואָרט״ אין יעדער אידישער היים אין מערב קאנאדע״

$500 קעש (ע״ס־טער פריז $300), אין צענטליקער אנדערע ווערטפולע חמצים. — צוזאמען הונדערטער פריזן אין צאל. ווען אויסגעגעבן ווערן.

איר קאנט גארנישן ניט פארלירן אין איר זייט זיכער צו געווינען.

THE ISRAELITE PRESS The only Jewish News-paper in Western Canada

דאס אידישע וואָרט

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

פאראייניקונג פון די אייזנבאנען

"אז מען קלינגט איז א הנא". אין אז מען האט לעצטנס ביי אונז אפט אנגעהויבן ריידן וועגן דער פאראייניקונג פון ביידע אייזנבאנען מיטן קאנאדער נאציאנאלע מיט דער קעגנדיקן פאסיפיק, טראגט מען זיך מסתמא ארום אין די הויכע פענסטער מיט פלעגער וועגן דעם.

אייגנטלאך שווייגן דערווייל די רעגירונגס קרייזן וועגן דעם. דאס איז אבער בלויז דערפאר, ווייל עס וואלט געווען פאליטיש גיט צו מאכן דערקלערונגען וועגן אזא ענין איידער מען גרייט צו די עפנטלאכע מיינונג צו דעם. אין ס'איז ריזיקאליש צו נעמען אויף זיך די אחריות פאר אזא ערנסטן שריט. וועגן מען קאן די אחריות אריפ־וואַרפן אויף א זייטיקער אין "אומאפהייניגיקער" קערפערשאפט. — ווי מיר וועלן זאגן, די אייזנבאן קאמיסיע.

דערווייל רעדט מען בלויז וועגן דעם אין מען שרייבט וועגן דעם אין דער פרעסע. מיט ארגומענטן פאר אזא פאראייניקונג, אדער קעגן איר; פאר דעם אז ביידע אייזנבאן סיסטעמען זאלן איבערגיין אין דער רעגירונגס הענט. אייב אזא פאראייניקונג איז נויטיק, אדער, פארקערט, אז אויך די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען זאלן איבער־געגעבן ווערן אין די הענט פון דער פריוואטער קעגעדיגן פאסיפיק.

מען רעדט וועגן דעם ענין אויך ביי די עפנטלאכע פארהערן פון דער אייזנבאן קאמיסיע. וואס ווערן איצט דורכגעפירט איבער די וויסטיקערע צענטרען אין לאנד. דער באַדן ווערט אזוי צוגעגרייט צו א באשלוס. אין די אייזנבאן קאמיסיע וועט מסתמא אין איר באַ־ריכט צום פארלאמענט מאכן אויך א רעקאמענדאציע וועגן דער פאר־איינקונג פראגע.

זיינען מיר געגייגט צו גלייבן, אז די קאמיסיע זאל רעקאמענ־דירן אזא פאראייניקונג אין די אינטערעסן פון עקאנאמיע. אין עס זעט אונז אויס אז ס'איז שוין דא א גאנץ פארשריטט שטימונג אין לאנד לטובת יענדן טויט וואס וועט פאראייניקטערן די לאסט פון די אייזנבאן דעפיציטן, וואס פאלט אויף די פלייצעס פון דער באפעלקערונג, — און מען וועט זיך אנכאפן אן דער פאראייניקונג, ווי א מיטל צו דעם.

איז עס פאר אונז אויך גאנץ קלאר, אז אויב עס וועט קומען צו אזא פאראייניקונג, וועט עס צו זיין לטובת געזעלשאפטלאכן באַזיין, — דאס הייסט, אז ניט די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען וועלן אי־בערנעמען די סי. פי. אר., נאר פארקערט. — די נאציאנאלע אייזנבאן־גען וועלן איבערגעגעבן ווערן אין די פריוואטע הענט פון דער קעגנ־דיגן פאסיפיק.

די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען זיכער ניט צום הארצן צו א גרויסער צאל פארשטייער פון די "גרויסע אינטערעסן". זיי האבן קיין איר אויסגעזעצן הויפטזאכלאך זייער פרוצייפ. דעם פרוצייפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס, און קיין אנדער אויסוועג איז ניט געווען. אבער זינט די רעגירונג האט איבערגענומען די אייזנבאנען האבן זיי ניט אויסגעלייט צו אסאקירן זיי, סטראשענדיק מיט דער גרויסער לאסט וואס זיי זיינען אויפן פאלק.

דער רעגירונג איז געלונגען אריינצובריינגען ארדענונג אינם כאאס פון די אייזנבאנען וואס זי האט איבערגענומען אין שאפן פון זיי איינע פון די פיינסטע און טיכטיקסטע אייזנבאן סיסטעמען פון דער וועלט. די גרויסע פארלוסטן וואס די פריוואטע קאמפאניס האבן פרי־ער געליטן, —פארלוסטן וואס פלעגן דארפן געדעקט ווערן פון רעגי־רונגס סובסידיעס, — האט אנגעהויבן ווערן קלענער פון יאר צו יאר, ביז עס האבן זיך אנגעהויבן שוין צייגן פראפיטן.

אונטער אזעלכע אומשטענדן איז די אפאזיציע צו די נאציא־נאלע אייזנבאנען געווען הילפלאז. אירע דראהונגען האבן אויף קיינעם ניט געמאכט קיין איינדרוק און דער פרינציפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין האט געזיגט.

אבער פאר די לעצטע פאר יאר איז די לאגע גענאנגען פון שלעכט צו ערגער. דעם גרעסטן קלאפ האבן די אייזנבאנען געקראָגן פון דער דעפרעסיע. וואס האט שערעקלאך פארקלענערט דעם פראכט און אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע מיילן פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע שיין פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס, און קיין אנדער אויסוועג איז ניט געווען. אבער זינט די רעגירונג האט איבערגענומען די אייזנבאנען האבן זיי ניט אויסגעלייט צו אסאקירן זיי, סטראשענדיק מיט דער גרויסער לאסט וואס זיי זיינען אויפן פאלק.

דער רעגירונג איז געלונגען אריינצובריינגען ארדענונג אינם כאאס פון די אייזנבאנען וואס זי האט איבערגענומען אין שאפן פון זיי איינע פון די פיינסטע און טיכטיקסטע אייזנבאן סיסטעמען אין דער וועלט. די גרויסע פארלוסטן וואס די פריוואטע קאמפאניס האבן פרי־ער געליטן, —פארלוסטן וואס פלעגן דארפן געדעקט ווערן פון רעגי־רונגס סובסידיעס, — האט אנגעהויבן ווערן קלענער פון יאר צו יאר, ביז עס האבן זיך אנגעהויבן שוין צייגן פראפיטן.

אונטער אזעלכע אומשטענדן איז די אפאזיציע צו די נאציא־נאלע אייזנבאנען געווען הילפלאז. אירע דראהונגען האבן אויף קיינעם ניט געמאכט קיין איינדרוק און דער פרינציפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין האט געזיגט.

אבער פאר די לעצטע פאר יאר איז די לאגע גענאנגען פון שלעכט צו ערגער. דעם גרעסטן קלאפ האבן די אייזנבאנען געקראָגן פון דער דעפרעסיע. וואס האט שערעקלאך פארקלענערט דעם פראכט און אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע מיילן פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס.

גליק און ראַכע

שעגאַציאָנעלער ראָמאַן

פון א. א.

(פאָרזעצונג)

— ביטע טוט זיך איבער אַזוי שנעל! ווי מעגלעך, איך מוז זעען האָס אייערע באַלייטער! זאָלן דאָס אויף טאָן. — האָט דער קאַפּיטאַן געזאָגט שפּאַטיש און פאַרטייַנדיק זיך אין ער אַרויסגעגאַנגען.

מאַהאַמעד בעי האָט מיט שרעק געקוקט אויף די קלייַדער וואָס מען האָט פאַר אים צוגעגרייט. ער האָט געשוואָרן דערום ביים געדאַנק דאָס ער מוז זיך אָנטאָן וויז א באַנדיט.

אָבער ער האָט זיך נאָרנים געקאָנט תּעלפן און האָט דורכגעפירט דעם באַפעל פון אַטאַנאַסיאָס.

אַטאַנאַסיאָס איז ווידער אַריין אין הויל. פון מאַהאַמעד בעי, און באַטראַכטנדיק אים האָט ער געמוזט לאַכן.

מאַהאַמעד בעי איז בלאַס געוואָרן פאַר צאָרן.

— הינטער אַטאַנאַסיאָסן איז געשטאַנען פּאַסקע און דער קוטשער אין די זעלבע קלייַדער וואָס מאַהאַמעד בעי. פּאַסקע האָט זיך נאָרעך ניט געקלערט איבער דעם.

— איר קאָנט איצט נייַן, מאַהאַמעד בעי, אייערע באַגלייטער זיינען אַלע באַפרייט. — האָט אַטאַנאַסיאָס צו אים געזאָגט.

מאַהאַמעד בעי האָט דעם שפּאַס פון די דאָזיקע וועגן פאַרשטאַנען, אָבער ער וועט זיי שפּעטער באַגרייפן.

— נאָך איין זאַך, מאַהאַמעד בעי, — הערט אויף צו פאַרפאָלגן אייער אומגליקלאַכע פרוי, ווען ניט וועט איר מוזן צו מיר אָפּנעמען חשבון פאַר איר, דען זי געפינט זיך אונטער מיין שוץ.

— איך שווער ביי אַלעס וואָס עס איז הייליק, דאָס אַלץ וועל קיינמאָל ניט דולדן ווען איר וועט פּרובירן טואישקאַן, אייער אַמאָליקע פרוי, שלעפן מיט גוואַלד אין אייער הויז, איך וועל פון אייך נעמען שרעקלעכע ראַכע פאַר דעם.

— נעדריקט מאַהאַמעד בעי, דאָס עס איז געפעראַלד מיר אין צאָרן אַריינצוגעבן, זאָגט עס אויך אייערע פריינט, דאָס עס וועט פאַר זיי וויל פיל בעסער וועגן זיי וועלן מיך לאָזן צורו.

מאַהאַמעד בעי האָט מיט דערלייכטערונג אויפגעאַטעמט. ער האָט איצט צוריק באַקומען זיין פריהייט.

מען האָט א צייט געוואַרטערט אויף דעם שמאָלן וועג. ענדלעך האָט מען זיי די אויגן אָפּגעבונדן און זיי האָבן זיך געפונען אין סיטן וואַלד.

מאַהאַמעד בעי איז ווידער געווען זייער שטאָלץ און ער האָט פּאַסקען געמאַכט די ביטערסטע פאַרוויזרפן וואָרום ער האָט אים ביינאַכט געפירט דורך אַן אומזיכערן וועג.

דער באַנדיט האָט זיי א שטיק וועג באַגלייט און דאַן האָט ער זיך צוריק געקערט אין לאַגער.

וועט אייך איינער פון מיינע לייטע באַגלייטן.

שווייגנדיק איז מאַהאַמעד בעי נאָכגעגאַנגען דעם קאַפּיטאַן. די באַנדיטן האָבן זיך געלאָכט און מאַהאַמעד בעי האָט זיך געפילט נאָענט צו וואַנזין פאַר פאַרדרוס און קרייַנקונג.

זיין בליק איז פלוצלונג געפאַלן אויף טואישקאַן, אויף זיין פרוי. זי איז געשטאַנען אָנגעשפּאַרט אַן א פעלז, זען און זי האָט פינסטער געקוקט אויף אים.

זיינע אויגן האָבן ווילד און דראָענד געקוקט אויף איר און ער האָט שטיל געמורמלט:

— היט זיך, דו וועסט אַמאָל ווי דער זין אין מיינע הענט.

די שיינע אין בלאַסע פרוי האָט פאַר דעם דאָזיקן בליק ניט געציטערט, זי האָט געוואוסט, דאָס אונטער אַטאַנאַסיאָס שוץ ברויכט זי ניט פאַר אים מורא צו האָבן.

מיט צוואַכענגעשלאָסענע ציין און מיט א געוונקענעם קאָפּ איז ער צו־גענאַנגען צום טאָל.

— לעבט וואוילן מאַהאַמעד בעי, איך וויַיז אייך א גליקלאַכע רייזע.

— האָט אַטאַנאַסיאָס צו אים געזאָגט.

מאַהאַמעד בעי האָט דעם שפּאַס פון די דאָזיקע ווערטער ניט פאַרשטאַנען, אָבער ער וועט זיי שפּעטער באַגרייפן.

— נאָך איין זאַך, מאַהאַמעד בעי, — הערט אויף צו פאַרפאָלגן אייער אומגליקלאַכע פרוי, ווען ניט וועט איר מוזן צו מיר אָפּנעמען חשבון פאַר איר, דען זי געפינט זיך אונטער מיין שוץ.

— איך שווער ביי אַלעס וואָס עס איז הייליק, דאָס אַלץ וועל קיינמאָל ניט דולדן ווען איר וועט פּרובירן טואישקאַן, אייער אַמאָליקע פרוי, שלעפן מיט גוואַלד אין אייער הויז, איך וועל פון אייך נעמען שרעקלעכע ראַכע פאַר דעם.

— נעדריקט מאַהאַמעד בעי, דאָס עס איז געפעראַלד מיר אין צאָרן אַריינצוגעבן, זאָגט עס אויך אייערע פריינט, דאָס עס וועט פאַר זיי וויל פיל בעסער וועגן זיי וועלן מיך לאָזן צורו.

מאַהאַמעד בעי האָט מיט דערלייכטערונג אויפגעאַטעמט. ער האָט איצט צוריק באַקומען זיין פריהייט.

מען האָט א צייט געוואַרטערט אויף דעם שמאָלן וועג. ענדלעך האָט מען זיי די אויגן אָפּגעבונדן און זיי האָבן זיך געפונען אין סיטן וואַלד.

מאַהאַמעד בעי איז ווידער געווען זייער שטאָלץ און ער האָט פּאַסקען געמאַכט די ביטערסטע פאַרוויזרפן וואָרום ער האָט אים ביינאַכט געפירט דורך אַן אומזיכערן וועג.

דער באַנדיט האָט זיי א שטיק וועג באַגלייט און דאַן האָט ער זיך צוריק געקערט אין לאַגער.

זעט אין הערט די
וועסטינגהאוז ראַלומייר
ראַדיאָ
אין
Hudson's Bay Company.
INCORPORATED 2ND MAY 1670.

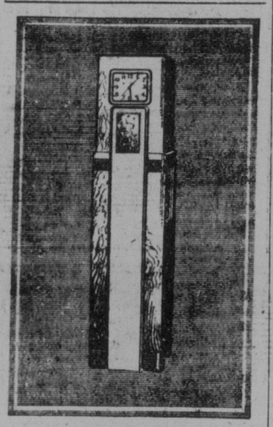

Westinghouse
Columaire 8"
פרענק האַטשינס

איר קאָנט קויפן די קאָלומייר "8" ראַדיאָ פאַר $10 קעש — באַלאַנס אויף ווייַכע אויסצאָלונגען.
GENSER & SONS LTD.
אייער אלטער פאַנגאַראַד אַדער ראַדיאָ אָנגענומען אַלס טייל אַפּאַצאַר.
307 PORTAGE AVE., at Donald

— נייט גליוך מיט דעם וועג, און איר וועט ניט בלאַנדזשען, — האָט דער באַנדיט געזאָגט, אייער אַרויסגעגאַנגען, — איך וויַיז אייך א גליקלאַכע רייזע.

דאָס געזיכט פון מאַהאַמעד בעי האָט געשטראַלט, באַלד ווי ער האָט דער זין אין זיין פרעכטיקער היים אַלס הויכער און שטאָלצער הער.

אין דעם לאַגער איז אַטאַנאַסיאָס אַרומגעגאַנגען מיט קורלין, זיין נייעם לייטענאַנט הין און צוריק.

— חאַ, חאַ, חאַ, — האָט דער קאַפּיטאַן געלאַכט, מאַהאַמעד בעי שיינט נאָך גאָר קיין באַגרעף ניט האָבן וועלכע געפאָר עס וועט אים טרעפן אויפן וועג. חאַ, חאַ, חאַ, ער וועט האָבן א טיערן אַנדענק.

קאַפּיטל 51

דער נובישער פּרינץ

אין דעם פּאַלאַץ פון האַרסאַן פּאַשאַ, האָט היינט אַלעס געשטראַלט אין יום־טוב'דיקן גלאַנץ. דער פאַרנעמער מאַן האָט איינגעלאַדן אַלע הויכע באַאַמטע און זייערע פאַמיליעס אום צו מאַכן פאַר זיי א גלענצנדע סעודה.

דער פּאַשאַ האָט געמאַכט גרויסאַרטיקע פאַרבאַרייטונגען. דער גאַנצער פּאַרק איז געווען באַצירט מיט פּרעכטיקע לאַמפּן, די שענסטע פון זיינע פרויען שקלאַפן האָט ער אויסגעקליבן און זיי זאָלן טאַנצן און אַמוזירן די געסט.

זינגער און זינגערעס האָט מען אַראָפּגעבראַכט פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל, דער פּאַשאַ האָט אַלעס אָנגעווענדעט אַז זיינע געסט זאָלן האָבן א פאַרגעניגנדיקן אָוונט.

דער יום טוב האָט געזאָלט דויערן די גאַנצע נאַכט. האַרסאַן פּאַשאַ האָט באַוועגן גרויסע רייכטימער. דאָס פאָלק האָט אים פאַרהאַסט איבער זיין קאַרגשאַפט. אין דער גענגט וואו ער האָט געוואוינט האָט געהערשט שרעק לאַכע אַרומקייט. און דאָך האָט דער דאָזיקער רייכער מאַן קיינמאָל ניט אונטערגעשטיצט די אומגליקלאַכע. זיינע שקלאַפן פלעגן ער גרויזאַם באַהאַנדלען.

ער האָט זיך געלעבט אין פרידן, ווערנד אין די דערפער אַרום זיינע שלעסער איז מען געשטאַרבן פון הונגער. זיינע שקלאַפן האָט ער פאַרזאַמט אַז ווען אימיצער וועט קומען בעטן שטיצע זאָל מען ווי א הונט אַרויסטרייבן.

אויף דעם היינטיקן יום טוב זיינען טויזנטער פאַרשווענדט געוואָרן. אַרום דעם פּאַלאַץ האָבן זיך אַרומגעקליבן הונגעריקע און אַריגע פויערים אום צו זעען ווי די רייכע הערן וועלן קומען.

בלאַסע, מאַגערע פרויען און אָפּגעצעגערע קינדער האָבן ניט געפעלט אַרום דעם פּאַלאַץ פון גרויסע פויערים אום צו זעען ווי די רייכע הערן וועלן קומען.

— מיטער, מיך הונגערט, — האָט א קליינער אינגל געשטאַמלט.

די פאַרצווייפלטע מוטער האָט אים געהייסן שווייגן און דער בלאַסער אינגל האָט אויפגעהויבן די אויגן צום הימל און ער האָט זיך געוואונדערט: זאָג מאַהאַמעד דער גרויסער נביא דערלויבן אַזעלכע גרויזאַמקייטן. וואו רום ניט ער א גרויזאַמן און בעזעל־לאַן שופּט אַזוי פיל שטאַרבן פון הונגער לאָזט אַזוי פיל שטאַרבן פון הונגער צוואַמען מיט זייערע פרויען און קינ־דער.

קעפּיפּאַזשן נאָך עקיפּאַזשן זיינען צוגעפאָרן אין הערן אָנגעטאָן אין סאַמעט און אין זייד זיינען פון דאָרט אַרויסגעשטיגן. דייך געקלייד־טע שקלאַפן האָבן זיי אַריינגעפירט אין שלאָס, וואו האַסאַן פּאַשאַ מיט זיין פאַמיליע האָבן אויפגענומען די געסט.

דער קליינער אינגל האָט שוין נ־יי־גערעק צוגעקוקט, ער האָט נאָך אַזאַ רייכטום ניט געזעען.

ער איז געגעסטער צוגעגאַנגען צום פּאַלאַץ און ער האָט מיט ווייַיט גע־שפּנט אויגן אַריינגעקוקט אַהין. א. געוויס, דאָרט מוז זיין אַללאַ אין מאַ־האַמעד. דאָרט מוז זיין דער הימל.

— בעטלער, וואָס האָט איר זיך דאָ אַרומגעקליבן? — האָט געקלונ־גען די גראָבע שטימע פון א שלאַפּאַ־ן־ן געמענדיק שמייכן מיט דער לאַנ־גער בייטש, האָט ער געטראָפן דעם הונגעריקן אינגל.

גלייך איז אָנגעפאָרן אַן עקיפּאַזש מיט אַ מוטער ניט געדעטעט איר קינד מיט איר אייגענעם לעבן אין געפאַר. דאָן וואָלט דאָס אינגל זיכער איבערגעפאָרן געוואָרן.

אין די פּרעכטיקע זאַלן האָבן די געסט אַרומגעשפּאַצירט הין און צו־ריק. די אַנוועזנדע האָבן אין זייערע קאָסטבאַרע קליידער און פינקלדיקע דיאַמאַנטן פאַרגעשטעלט א גרויסאַר־טיקע בילד. די טערקישע דאַמען זיי־נען אויף דעם דאָזיקן יום טוב ניט געגאַנגען פאַרשלייערט.

— איר וועט האָבן די ערע צו זעען היינט אָוונט ביי מיר א נובישן פּרינץ — האָט דער פּאַשאַ געזאָגט שטאָלץ צו זיינע געסט.

— ער האָט היינט געשיקט צו מיר זיין הויפּט מאַראַשאַל און ער האָט מיר געפרעגט אויב ער קאָן אָנוועזנט צו זיין אויף מיין היינטיקן יום טוב.

— זיין שווערצע האַהייט, דער נ־ו־ו־ע איז נאָרניט אַוועק. אפילו דאָס ביסעלע מיסט פון די נעדערים איז אויף ניט אַוועק לעיבור. א שאָף גע־קוקלעט און איינגעוואַלצן אויף ווינ־טער, און מילכיקס פעלט אויך ניט.

עס קומט די צייט פון חתונות. "סוואַטעס" גייען אַרום צו שליחן שי־רוכים צווישן איין משפּחה און א צווייטער, "וואַדקע" גיסט זיך ווי וואַ־סער. געפעלט א מיידל, איז דער אַבי־חתן צופרידן צו באַצאָלן דעם אַבי־חכלה, אַזוי פיל ווי די "סוואַטעס" פון ביידע צדדים גלייכן זיך אויס. ניט קיין געלט, צו וואָס מזומן! שוה־כסף, פערד, בחמות, שאָף אַדער חזיר־רים. א פאַר גוטע שטיוול, אַדער א וואַרעמען שאַפענעם פעלץ אַנטאָנען מען אויך ניט. עס ווערט אפילו אויס־גערעדט וואָס דער אַבי חכלה איז מחויב אַנצוגרייטן פאַר דער חתונה, און וויפיל "וואַדקע" דער אַבי החתן דאַרף בייטראָגן, בקיצור דער חתונה סעזאָן איז אין סאַמע ברען.

ר' מוניע פלעגט לייזן גוטע געלט פון די גויאים, און פלעגט איינגעלאַדן ווערן פון די פויערים אויף זייערע חתונות, וואו ער אַדער זיין הויזגע־זינד פלעגן אויפגענומען ווערן אַלס חשוב'ע געסט, און פלעגן געזעצט ווע־רן ביים סאַמע "קוט", לעבן חתן־כלה. קיין גרויס חשק צו גיין אויף גוראישע חתונות האָט ר' מוניע ניט געהאַט, ווייל אַפּטאַלד פלעגט זיך עס עדניקן מיט געשלעגן צוויישן זי־שיבור'ע מחותנים, וועלכע פלעגן זיך טאַקע באַלד איבערבעטן. אָבער אַנט־געפאַלן אויס רעספּעקט אין וועג דער פּרינץ האָט אויפגעהויבן זיין פּלאַ־מעדניק בליק האָבן אַלע געסט איינ־געבוידן אין דע קעפּ.

דער נובישער פּרינץ האָט געקאָנט ריידן טערקיש, צוואַר ניט מיטן ריכ־טיקן אַקצענט, אָבער דייטלעך געגוג. ער האָט באַדאַנקט דעם פּאַשאַ. וואָס ער האָט אים דערלויבט צו נעמען אַן אַמייל אַן זיין יום־טוב אין ער האָט זיך העפלעך פאַרנייגט פאַר זיין פרוי און טאָכטער.

(ווייטערס קומט)

קרובים געזוכט

די פאָלגנדיקע ווערן געזוכט פון זיי־ערע קרובים אין אייראָפּע און אין אַנ־דערע לענדער. באַקאַנטע פון די געזוכ־טע אַדער די געזוכטע אַליין ווערן חפּץ־לאַך געבעטן זיך אָפּרופן און שרייבן צום איידישן אימיגראַנטן הילף פאַראין אין קאַנאַדע, 4226 סט. לאָרענס בלוד., מאָנטרעאַל, פאַרדופנדיק זיך אויפן נו־מער וואָס שטייט ביי דער זייט.

17436 מרס. ברוינדל בעלאַה, געבאָ־רענע באַניצקי, די טאָכטער פון יצחק און אסתר באַניצקי, שטאַמט פון אַדעס. אָפּגעפאָרן אין אַמעריקע אין 1905, לעצטער אַדרעס: 1734 פּאַרק פּ. 5. ברוקלין, נ. י. — ווערט געזוכט פון איר קוזין בעריש זיסקינד אויף פון אַדעס, אָנגעקומען אין קאַנאַדע מיט 7 יאָר צו־ריק און געפינט זיך איצט אין מאָנ־טרעאַל.

17629 פייגע־לאה סילווער און איר שוועסטער ברוינדל, די טעכטער פון לייבוש דעם סטאַליער, לעצטער אַדרעס 1142 קאַלגייט עוו. נויריאָרק — ווערט געזוכט פון זייער ברודער ישראל באַ־דענהיים פון וואַרשע, וועלכער געפינט זיך אין מאָנטרעאַל.

17834 עלקע גרינשפּאַן, לעצטער אַדרעס 114 אַדעלייד סט. וועסט, טאָ־רָאָנטאָ, ווערט געבעטן אָנגעבן איר אַד־רעס דעם אידישן אימיגראַנטן הילף פאַראיין, מאָנטרעאַל, וועגן אַן ענין וועלכער איז אין אירע אינטערעסן.

17836 ס. וואָלאָסע, לעצטער אַד־רעס 96 עדוואַרד סט. טאָראָנטאָ, אין אידישן אימיגראַנטן הילף פאַראיין, מאָנטרעאַל געפינט זיך פאַר אייך א ברייוו פון אייער שוועסטער, חנה שוואַרצמאַן פון קישענעוו.

17840 אַנשל ווייַנשטיין, לעצטער אַדרעס: 267 דאָרטשעסטער וועסט, מאָנטרעאַל, פאַר אייך געפינט זיך ביי אונז א ברייוו פון אייער פּלימעניק, אַנשל ווייַנשטיין פון וואַרשע.

17848 בערנאַרד קוישיטאָוו, לעצ־טער אַדרעס 434 מאַנגאָס עווע., ווינ־ניפּעג מאַנ. ביי אונז געפינט זיך א ברייוו פון אייער פאָטער, חיים קוישיטאָוו, פון וואַרשע. ער איז זייער אומרואיק, וואָס איר האָט אים 19 מאָנאַטן ניט געשריבן.

17849 מר. אורין, לעצטער אַדרעס: 290 קווין סט., טאָראָנטאָ, אייער פּלי־מעניק, אַבראַהאַם יאַוועטש פון סקאָלאָט, פּוילן, בעט אונז איבערשיקן אייך א ברייוו פון אים, גיט אונז אייער אַדרעס.

17792 סעם שניידער, לעצטער אַד־רעס 50-102, 95טע סטריט עדמאָנטאָן, אַלטאַ., ווערט געזוכט פון זיין שוואָגער, כאַצקל ניקלבערג פון פּאַלטאַווע. איז ניט זיכער אַז ער וואוינט נאָך היינט אין עדמאָנטאָן, בעט זיך אַפּרופן.

17866 יעקב כמארע און זיין פרוי מלכה, שטאַמען פון אוקראַינע, זייערע קינדער האָבן געאַרבעט אין סאַראַקי, ביי א פאַבאַראַף, דאַרפן זיך געפינען אין מאָנטרעאַל, ווערן געזוכט פון זיי־ער פּלימעניצע, חייקע מאַשעל, געווע־זענע חייקע דאַרדיק, וואוינט איצט אין בעלץ, פּוילן, פאַרהייראַט פאַר גדליהו מאַשעל.

17867 ווס. טרויב, לעצטער אַדרעס 70 סט. לואיס, לאַשין קוויע. פאַר אייך געפינט זיך אין אונזער אַפּיס א זייער קוויטיקער ברייוו פון אייער פריינט דוש. ברוכזאָן, פון ברוקלין, נ. י. גיט אונז אַן אייער אַדרעס.

17868 א. באַרטפעלד, לעצטער אַד־רעס: 171 מאַניטאָבאַ עווע., ווינ־ניפּעג. אייער פּלימעניצע דאָרא דוואירעס, פון לעמבערג, בעט אונז אייך אויסגעפינען און אייך אויבערשיקן אירן א ברייוו, וועלכער געפינט זיך ביי אונז.

17869 זעליק גרינטוך, לעצטער אַדרעס: 2121 סט. לאָרענס בלוד. מאָנטרעאַל. ווערט געזוכט פון זיין ברו־דער איזראַעל גרינטוך פון לעמבערג.

17870 דושאַנעף אש, לעצטער אַד־רעס: מאָנטרעאַל, 3773 לאַוואַל עווע. ווערט געזוכט פון זיין שוועסטער, ראַ־זאַ ראַזען, פון וואַרשע. זי האָט פון אַי־שוין א לאַנגע צייט קיין ברייוו ניט און איז זייער אומרואיק.

17871 פרויקע עלינבערג, לעצטער אַדרעס 4595 קלאַרק סט., מאָנטרעאַל. ווערט געזוכט פון מיכלע עלינבערג, די פרוי פון זיין ברודער, פון מעזיריטש, ביי אונז געפינט זיך א ברייוו פון איר צום שוואָגער.

17872 איזראַעל לעו, געפינט זיך איצט אין מאָנטרעאַל, וועט זיין אָנקל עדי גענעדעס, 45 יאָר אַלט, געבאָרן אין סטעפין, פּוילן, דאַרף זיך געפינען אין ברוקלין, נ. י.

17875 רבי אידל ראָזנבערג, 4959 עספּלאַנייד עווע., מאָנטרעאַל, פאַר אייך געפינט זיך א ברייוו פון אייער פּלימעניק, חיים ראָזנבערג פון וואַרשע.

17876 ניסון ראָזאָווסקי, לעצטער אַדרעס: 42 ספּרינג סט., קס. דושאַן, נ.ב. ווערט געבעטן זיך אַפּרופן אויף די מערערע ברייוו פון זיין שוועסטער, ראָזאַ וואַרזאַרעווסקי, פון קישינעוו, רומעניע. די מוטער זייערע, וועלכע האַלט זיך ביי איר אויס איז שוין א יאָר אין האָספּיטאַל, בעט איר שרייבן ווי פריער און צושיקן שטיצע.

17877 נ. יאַרעשעווסקי, לעצטער אַדרעס: 4405 דע בוליאָן, מאָנטרעאַל קוו., די שוועסטער פון זיין פרוי, רחל וואָרנאַפּט פון קישענעוו, איז איצט אין זייער א שווערער לאַגע און בעט זיך אַפּרופן.

(פאָרזעצונג מאָרגן)

די גלינקער משומדת

(פאָרזעצונג פון זייט 2)

די שפּייכלערס זיינען פול מיט גאָטס גאַב, קאָרן, ווייץ, גערשטן, האָבער און גריקע, אין די "אַסעקעס" איז פול. אין קעלער איז פול אַנגעשאַטן מיט בולבעס, מוראָקעס, ברוקווע און קרויט. גרויסע אַנגעשטעלטע פעסער מיט איינגעזייערטע אוגערקעס און "קאַפּוסטע", גרויסע ציבערעס מיט חזיר פעטס "סאַלאָ" און פלייש. ערשט צו "ראַדזשעסטוואָ" דערשטאָכן א גרויסן "קאַבאַן", פון וועלכן אין גי־וועץ איז גאָרניט אַוועק. אפילו דאָס ביסעלע מיסט פון די נעדערים איז אויף ניט אַוועק לעיבור. א שאָף גע־קוקלעט און איינגעוואַלצן אויף ווינ־טער, און מילכיקס פעלט אויך ניט.

עס קומט די צייט פון חתונות. "סוואַטעס" גייען אַרום צו שליחן שי־רוכים צווישן איין משפּחה און א צווייטער, "וואַדקע" גיסט זיך ווי וואַ־סער. געפעלט א מיידל, איז דער אַבי־חתן צופרידן צו באַצאָלן דעם אַבי־חכלה, אַזוי פיל ווי די "סוואַטעס" פון ביידע צדדים גלייכן זיך אויס. ניט קיין געלט, צו וואָס מזומן! שוה־כסף, פערד, בחמות, שאָף אַדער חזי־רים. א פאַר גוטע שטיוול, אַדער א וואַרעמען שאַפענעם פעלץ אַנטאָנען מען אויך ניט. עס ווערט אפילו אויס־גערעדט וואָס דער אַבי חכלה איז מחויב אַנצוגרייטן פאַר דער חתונה, און וויפיל "וואַדקע" דער אַבי החתן דאַרף בייטראָגן, בקיצור דער חתונה סעזאָן איז אין סאַמע ברען.

ר' מוניע פלעגט לייזן גוטע געלט פון די גויאים, און פלעגט איינגעלאַדן ווערן פון די פויערים אויף זייערע חתונות, וואו ער אַדער זיין הויזגע־זינד פלעגן אויפגענומען ווערן אַלס חשוב'ע געסט, און פלעגן געזעצט ווע־רן ביים סאַמע "קוט", לעבן חתן־כלה. קיין גרויס חשק צו גיין אויף גוראישע חתונות האָט ר' מוניע ניט געהאַט, ווייל אַפּטאַלד פלעגט זיך עס עדניקן מיט געשלעגן צוויישן זי־שיבור'ע מחותנים, וועלכע פלעגן זיך טאַקע באַלד איבערבעטן. אָבער אַנט־געפאַלן אויס רעספּעקט אין וועג דער פּרינץ האָט אויפגעהויבן זיין פּלאַ־מעדניק בליק האָבן אַלע געסט איינ־געבוידן אין דע קעפּ.

דער נובישער פּרינץ האָט געקאָנט ריידן טערקיש, צוואַר ניט מיטן ריכ־טיקן אַקצענט, אָבער דייטלעך געגוג. ער האָט באַדאַנקט דעם פּאַשאַ. וואָס ער האָט אים דערלויבט צו נעמען אַן אַמייל אַן זיין יום־טוב אין ער האָט זיך העפלעך פאַרנייגט פאַר זיין פרוי און טאָכטער.

(ווייטערס קומט)

וועגדונג פון פּרעזידענט נ. סאַקאַלאָוו און ב. לאַקער וועגן דאָפּלטן יובילײ פון חבת ציון און קרן קימת לישראל

(פּפּעציעלער באַריכט)

לאָנדאָן, דעצ. 1 1931. — צוליב דער אַקציע וואָס דער קרן קימת האָט פּראָקלאַמירט צום דאָפּלטן יובילײ פון חבת ציון און קרן קימת, האָט זיך די צייטיסטישע עקזעקוטיווע אין לאָנ־דאָן געווענדעט צום קרן קימת און צו טערגעשריבן דורכן פּרעזידענט פון דער צייטיסטישער אָרגאַניזאַציע, נ. סאַקאַלאָוו און דירעקטאָר פון אָרגאַ־ניזאַציאָנס דעפּאַרטמענט, ב. לאַקער: "דער דאָפּלטער יובילײ פון יאָר תרצ"ב — 50 יאָר זיינס דער חבת־ציון באַוועגונג און דרייסיק יאָר פון קרן קימת — איז א זייער וויכטיקע געשעעניש, וואָס דאַרף געפיינען אונז א געפיל פון נאַציאָנאַלן שטאָלץ. ווער־וואָנט עס נאָך צו צווייפלען אין דעם שאַפונגס כוח פונם פאָלק?

"אייך, טרייע מיטאַרבעטער, גראַ־טולירן מיר פון טיפן האַרצן אין נאָמען פון דער צייטיסטישער עק־זעקוטיווע צום דאָפּלטן יובילײ, מיר פאַרטרויען שטאַרק דאַרויף, אַז דאָס גאַנצע פאָלק לעבן פונם אידישן פאָלק — אַלע שטאַרקער ווערט אונזער יראת הכבוד פאַר דער דאָזיקער באַוועגונג, וואָס איז געווען דער קול מבשר פאַרן אַנ־קומען פונם פאָלטישן צייטיקן. די געווענטע קערנער, וואָס זי האָט פאַר־זייט מיט אַזוי פיל ליבע און אַר־בערעבנהייט — דער אומקער צו לאַנד אַרבעט, אויפלעבונג פון דער העברעאישער שפּראַך, אויפלעבונג פון דעם אידישן גייסט — האָבן גע־בראַכט צייטיקע פּירות, וואָס נאָך דריינגנדיקן רוף נאָך פאַרשטעלן דעם מיט זיי דאָס נאַנצע אידנטום. קאָן מען זיך דען פאָרשטעלן דעם וועגן און די גע־שטאַלט פונם פאָלטישן צייטיקן און דער פעריערדיקער זעכצן יאָריקער אַר־בעט פון חבת ציון?

"ענג פאַרבונדיקט איז די חבת ציון באַוועגונג מיט דעם קרן קימת לישׂ־ראל. די ערשטע שריט פון קרן קי־מת זיינען, אמת, געווען אויפן צייַ־נטיטשן אָנגערוף, אָבער איז זיין גאַנ־צען וועגן תקופה און אַן התחלה פון גרויסע טאַטן, ווי עס פאַסט פאַר דעם גרויסן צייַ!"

נחום סאָקאָלאָוו — ב. לאַקער
עקזעקוטיווע פון דער צייטיסטי־שער אָרגאַניזאַציע.

בענקשאַפט נאָך ערד אַרבעט, נאָך א געווענט עקאָנאָמיש שאַפונגס לעבן פאַר דעם פאָלק. קליין איז געווען די הת־חלה פונם קרן קימת. אין די ערשטע יאָרן זיינען געזאַמלט געוואָרן בלויז פּרוטות, אָבער גרויס און דערהויבן איז זיין ציל. און ווען מיר וואָרפן היינט א בליק אויף דער לאַנד קאַר־טע פון אַרץ־ישראל און זעען די גרויס־סע באַרן קאַמפּלעקסן, וואָס זיינען אויסגעלייזט געוואָרן פון וויסטעניש און פראַכטפולע לאַנדוואַרטשאַפטלאַכע ישובים און האָבן געהאָלפן טויזנטער אידן זיך אומצוקערן צום אַלטן מקור, צו דער מוטער ערד — קוועלט אַן דאָס האַרץ און עס באַהערשט אונז א געפיל פון נאַציאָנאַלן שטאָלץ. ווער־וואָנט עס נאָך צו צווייפלען אין דעם שאַפונגס כוח פונם פאָלק?

"אייך, טרייע מיטאַרבעטער, גראַ־טולירן מיר פון טיפן האַרצן אין נאָמען פון דער צייטיסטישער עק־זעקוטיווע צום דאָפּלטן יובילײ, מיר פאַרטרויען שטאַרק דאַרויף, אַז דאָס גאַנצע פאָלק, אַלע קרייזן און פאַר־טיין פונם אידי־טום בכל תפוצות ישׂ־ראל, וועט געפיינען דעם ריכטיקן וועג, אויף אַזוי אויסצודרי־קען זיין פאַרערונג פאַר דער חבת ציון, אַז דאָס פאָלק וועט אַנווענדן און דערהויבן דעם דריינגנדיקן רוף נאָך פאַרשטעלן דעם מיט זיין דאָס נאַנצע אידנטום.

"זאָל דאָס איצטיקע יובילײ יאָר זיין א ווערדיקער המשך פון דער גרוי־סער פאַרגאַנגענער תקופה און אַן התחלה פון גרויסע טאַטן, ווי עס פאַסט פאַר דעם גרויסן צייַ!"

נחום סאָקאָלאָוו — ב. לאַקער
עקזעקוטיווע פון דער צייטיסטי־שער אָרגאַניזאַציע.

א "אידישע וואָרט"
אין יעדער אידישער הויז
אין ווינניפּעג און מערב קאַנאַדע
דאָס איז דער לאָזונג פון אונזער גרויסן
סירקולייישאָן קאַמפּיין
וואָס "דאָס אידישע וואָרט" פירט איצט דורך
$1500
אין קעש און אין ווערטפולע פּריזן וועט אַוועקגעגעבן ווערן
שיקט אריין אייער סובסקריפּשאָן פאַר "דאָס אידישע וואָרט" און ווערט א בארעכטיקטער אנטיילנעמער אינ'ם קאַמפּיין. אויב איר זייט נאָך ניט קיין לעזער פון "דאָס אידישע וואָרט", באַשטעלט א צייטונג היינט, און דאָס וועט אייך געבן א געלעגנהייט צו קריגן א בארעכ־טיקטן איינטריט אינ'ם קאַמפּיין.
טוט עס גלייך — איר קאָנט זיין דער מזלדיקער געווינער
פאַר אינפאָרמאַציע אין דעטאַלן ווענדעט זיך צו
ISRAELITE DAILY PRESS
Phone 52 213 :: 165 Selkirk Ave.

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דוש. בערמאַק, 834 מיין סטריט אָפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
53 181	53 181	דר. י. פּערלמאַן, 291 באַראָוס. קאָר. טשאַרלס אָפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
22 549	52 173	דר. ס. ס. פּייקאָף, 308 מעקאַרטער בילדינג רעז. 372 סט. דושאַנס עוועניו DR. S. S. PEIKOFF
26 580	55 936	דר. דזש. ל. ווייסמאַן, 909 באַיד בילדינג ספּעציאַליסט אין נערן, פּענכער און טערידן DR. J. L. WISEMAN
		אויגן, אויערן, נאָז און האַלז
24 465	51 359	דר. ד. מ. דושענאָף, 2-830 סאָמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF

Dentists Directory דענטיסטן

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 720		דר. מ. ברענמאַן, סט. 1 סט. דושאַנס בלאָק, 984 מיין DR. M. A. BREGMAN
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין, קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
55 323	52 749	דר. א. בלום, 598 סעלקירק עווע., סוויט 3 DR. A. BLOOM
54 107	51 519	דר. מ. וואַכנאָוו, 402 סעלקירק עוועניו DR. M. WACHNOW
56 056		דר. ס. טשערטשיל, סוויט 1 טריק בלאָק, 972 מיין סט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און נ. וו.
216 — טעקאינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דושאַנס עוו., טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאָן 24 591 און 24 666

קאַנטאָר און דאָרפמאַן
אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
CANTOR & DORFMAN
206 קורי בלדג. 233 פּאָרטעדזש עווע.
29 937—89 225 טעל.
רעזידענס:
103 בענערמאַן עווע., טעל. 51 353

ה. שולמאַן
אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף ½* פּראָצענט
Schulman & Nitikman
213 קאַנפעדעריישאָן לייף בילדינג
457 מיין סט., אָנטקעגן סיטי האַל
טעלעפאָן 88 462

ש. מילער
באַריסטער, סאָליסיטאָר א. א. וו.
S. MILLER, B.A., LL.B.
505 Paris Bldg., Portage and Garry
Phone 22 203
מר. מילערס וואוינונג:
152 ראָראָס עווע., טעלעפאָן 51 652

די פאַרבאַטענע ליבע

אַ תּעכסט שפּאַנענדיק ראָמאַן פון אידישן פאַסיליען לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

— ביזט גוט געשלאָפן?
— אַ, יאָ...
— עפּעס זעסטו אויס, אַז...
— אַז וואָס?
— אַז ביזט ניט אַזוי גוט געשלאָפן... סיידי האָט זיך פאַרשעמט און גע־ענטפערט:
— אמת... איך האָב אַ סך געטראַכט די נאַכט...
— געטראַכט?
— וואָס זשע וואונדערט עס אויף?
— אַ, ניין... איך מיין נאָר אַזוי... אויא אַ יונג מיידל, אַ שיין מיידל וואָס האָט זי אַ שטיינער צו טראַכטן
— ווייס איך? איך האָב געטראַכט וועגן מיין לעבן, וועגן מיין ציקונפט, וועגן פאַרשיידענע זאַכן... איך האָב קיינמאָל ניט געהאַט קיין אמת'ן פריינט... און איצט...
— איצט האָסטו פריינט! ניט בלויז נאָר אפילו מיך... זיי זיכער, סיידי, אַז איך וואָלט אַלע געטאָן פאַר דיר... ווי פאַר אַן אייגן קינד און אַ ליב קינד.

ער האָט דאָס אַרויסגעזאָגט מיט אַזוי פיל האַרציקייט און אויפריכטי־קייט, אַז סיידי איז גערירט געוואָרן ביז צו טרערן. די אויגן אירע האָבן זיך צעגלאַנצט. זי איז צו אַ צו אַזוי שטאַרק נאָענט. האָט נגנומען זיין האַנט און זי נעדריקט וואַרם.

— איך דאַנק אייך... פון טיפסטן האַרצן דאַנק אייך... און איך... איך וועל אייך הערן און פאָלגן ווי אַן אייגענעם פאָטער

בשעת מעשה איז איר איינגעפאַלן: אפשר זאָל זי אים אַלץ דערציילן וועגן דעם וואָס עס האָט צווישן איר און זעקסלערן פאַסירט און ער וועט איר העלפן אנטקעגן צעשטערן זעקס־לערס שלעכטע כוונות...

און דאָ האָט מר. סילוועער געזאָגט וועגן־דיק עפּעס אַ בלייך:

— סיידי טייערע, איך דאַרף זיך מיט דיר דורכשמועסן...

— דורכשמועסן? וועגן וואָס?

— וועגן זייער אַ וויכטיקן ענין... איך לייב זיך די נאַכט צייט צו דיר... דען צו דיר וועגן דעם. נאָר איך האָב ניט געהאַט קיין געלעגנהייט?

— ניט געהאַט קיין געלעגנהייט?

— איך דאַרף ריידן בלויז מיט דיר, אונטער פיר אויגן.

— דייוו זאָל דערביי ניט זיין?

— ניין, ער דאַרף ניט זיין דערביי און ער דאַרף ניט וויסן פון דעם.

סיידי האָט באַקומען אַכיסעלע צע־שראָקענע אויגן.

— וועגן דייוון אפשר?

— ניין, ניט וועגן דייוון, נאָר עס האָט צו טאָן מיט אַים אויך. זי האָט גשפּרוּאוט שפּייפלען.

— ווי גיגערעריק איז מאַכט מיך... איך וואָלט שוין געוואָלט וויסן וועגן וואָס עס האַנדלט זיך דאָ. קאָנען מיר עס גלייך טאָן?

— ניין, ניט איצט. איך וואָלט וועלן מיר זאָגן איינגאַנץ ניט געשטערט ווערן. איצט וועט באַלד אַרויסקומען דייוו... צי מיטעס סילוועער...

— אַהאַ... איך פאַרשטיי... טאָ ווען?

— הער מיך אויס סיידי: דאָס זיך אַז דייוו פאַרט הייט באַגעגענען זיינס אַ חבר ביים סטישאָן?

— יאָ... ער דאַרף קומען הייט...

— וויפיל אַזייגער?

— אויב ער וועט קומען, — איז עס אַרום איינס אָדער צוויי...

— הייסט עס: עס קאָן זיין יאָ זאָל קומען מיט דער צוויי אַזייגער טריין און עס קאָן זיין מיט דער איינס אויי־נער טריין. ווען זשע וועט דייוו פאָרן צום סטישאָן?

— אַרום צוועלף. נאָך צוועלף.

— און וועט צוריק קומען אַרום אַלט נאָך צוויי אָדער דריי?

— יאָ.

— אויסגעצייכנט... דו פאַרסט דאָך ניט מיט אים?

— ניין, איך וועל דאָ בלייבן.

— איז גוט, סיידי... ווי ער וועט אָפּפאָרן וועלן מיר אַרויסגיין אין פעלד... וועלן מיר זי דאָרט דורכשמועסן.

— גוט!

— דערווייל, — האָב עס ניט אין זינען, אַז גייט דייוו...

דייוו איז אַרויסגעקומען אַ בלייבער, ניט קיין אויסגעשלאָפענער. ער האָט דערזעען דעם פאָטער שטיין מיט סיי־דין און ער האָט צוזאַמענגענומען די בעטמען אַרום די אויגן, וואָס טוט זיך דאָ? וואָס איז דאָ, וואָס דער פאָטער לאָזט זיי ניט אַראָפּ פון אויג. ניט אָפּ־טרעטן פון זיי אין אַוונט, לעבן אים געזעסן אַריבער דער האַלבער נאַכט. און איצט שטייט ער שוין לעבן סיי־דין... עפּעס איז עס דאָך.

— גוט מאָרגן סיידי! גוט מאָרגן פאָפּ!

— גוט מאָרגן, דייוו. ווי פילסטו?

— אַלרייט, סיידי...

— פאַרסט הייט באַגעגענען דיין פריינט?

— וועקסלערן?

— נו, יאָ.

— פאַרוואָס עפּעס מיין פריינט, נו, און דיינער?

סיידי האָט געשמייכלט:

— אַלרייט, אונזער פריינט!

— אַזוי איז בעסער... נו, נעווים פאַר איך צום סטישאָן, איך בין אָבער ניט זיכער אַז ער קומט טאַקע הייטן.

— אָבער פאָרן צום סטישאָן מוזט דאָך.

— נעווים... און דו?

— איך זיין, איך וועל ניט פאָרן. צופיל כבוד פאַר אים.

— צופיל כבוד?

— דאָס שפּאַס איך. אָבער פאָרן באַגעגענען קען איך נאָר איינעם.

— וועמען?

דיר אַליין. ווען דו וואָלסט דאָרפן קומען צופאָרן... מער קיינעם ניט. און זי האָט זיך צעלאַכט.

— בראַווו! — האָט מיסטער סילוו־וער אויסגעריפן. און זיך צעשמייס־כלט קוקנדיק אויף סיידיס שמייכ־רישן קלוגן פּנים.

האָט זיך שוין דייוו אויך צעשמייס־כלט:

— אַ דאַנק סיידי...

— און ער האָט אַ קוש נעטאָן איר האַנט.

— און איצט לאָמיר אַריינגיין צו ברעקפעסט. — האָט מיסטער סילוועער געזאָגט.

— אַלרייט, — האָט סיידי געענט־פערט — מיר וועלן זיך נאָך אַביסל דורכשפּאַצירן און מיר וועלן אַריינגיי־מען.

— גוט.

און איבער זייערע קעפּ איז איצט געשטאַנען אַ נאָלדענע מעכטיקע זון, האָט געבלענדעט איבער דער נאַנצער גענגט. דער טאָג פון אָנהויב אויגוסט האָט געווענען מיט פרייד און מיט צייטיקע פרוכטן. און אַלץ אַרום האָט געלאַכט און ניט סיידי און ניט דייוו האָבן זיך ניט געראַכט פאַרשטעלן וואָס עס וואַרט אויף זיי... וואָס פאַר אַ ליידן עס שטייען שוין גרייט אונטער זייערע פלייצעס. דער אייגער וואָס האָט עס געוואָלט איז געווען מיסטער סילוועער. ער האָט שוין שטייענדיק ביים אַריינגאַנג אין הויז אַריין, זיך אויסגעדרייט, געקוקט ווי רואיק און געמיטלאַך זיי שפּאַצירן ביידע און די זון באַשיינט זייער קעפּ. זיי ווייסן ניט פון גאָרניט. זיי ווייסן בלויז פון זייער ליבע און שטייען זיך אפילו ניט אָן, אַז ערגעץ לאָזערט שוין אַ שוואַר־צע כמאַרע וואָס וועט זיך אָט, אָט אַנ־ווען און וועט זייער הימל פינסטער מאַכן.

און מיסטער סילוועער האָט שטיל אַבער שווער אָפּגעוויסט.

צוועלף אַזייגער האָט דייוו איינגע־שפּאַנט אַ בריטשקע צו פאָרן צו דער נאָענטער באַן סטיישאָן. מיסטער סילו־וער און סיידי זיינען געשטאַנען אין דרויסן. געשטאַנען דערביי ווען דייוו האָט זיך אויפגעזעצט אויף דער בריטשקע און געגנטען די ליינעס אין האַנט אַריין.

— וואָס זשע סיידי? דו פאַרסט טאַקע ניט?

— ניין, איך וועל בלייבן און וואַרט טאָן.

— הייסט עס: עס קאָן זיין יאָ זאָל קומען מיט דער צוויי אַזייגער טריין און עס קאָן זיין מיט דער איינס אויי־נער טריין. ווען זשע וועט דייוו פאָרן צום סטישאָן?

— אַרום צוועלף. נאָך צוועלף.

— און וועט צוריק קומען אַרום אַלט נאָך צוויי אָדער דריי?

— יאָ.

— אויסגעצייכנט... דו פאַרסט דאָך ניט מיט אים?

— ניין, איך וועל דאָ בלייבן.

— איז גוט, סיידי... ווי ער וועט אָפּפאָרן וועלן מיר אַרויסגיין אין פעלד... וועלן מיר זי דאָרט דורכשמועסן.

— גוט!

— דערווייל, — האָב עס ניט אין זינען, אַז גייט דייוו...

דייוו איז אַרויסגעקומען אַ בלייבער, ניט קיין אויסגעשלאָפענער. ער האָט דערזעען דעם פאָטער שטיין מיט סיי־דין און ער האָט צוזאַמענגענומען די בעטמען אַרום די אויגן, וואָס טוט זיך דאָ? וואָס איז דאָ, וואָס דער פאָטער לאָזט זיי ניט אַראָפּ פון אויג. ניט אָפּ־טרעטן פון זיי אין אַוונט, לעבן אים געזעסן אַריבער דער האַלבער נאַכט. און איצט שטייט ער שוין לעבן סיי־דין... עפּעס איז עס דאָך.

— גוט מאָרגן סיידי! גוט מאָרגן פאָפּ!

— גוט מאָרגן, דייוו. ווי פילסטו?

— אַלרייט, סיידי...

— פאַרסט הייט באַגעגענען דיין פריינט?

— וועקסלערן?

— נו, יאָ.

— פאַרוואָס עפּעס מיין פריינט, נו, און דייוו?

סיידי האָט געשמייכלט:

— אַלרייט, אונזער פריינט!

— אַזוי איז בעסער... נו, נעווים פאַר איך צום סטישאָן, איך בין אָבער ניט זיכער אַז ער קומט טאַקע הייטן.

— אָבער פאָרן צום סטישאָן מוזט דאָך.

— נעווים... און דו?

— איך זיין, איך וועל ניט פאָרן. צופיל כבוד פאַר אים.

— צופיל כבוד?

— דאָס שפּאַס איך. אָבער פאָרן באַגעגענען קען איך נאָר איינעם.

— וועמען?

דיר אַליין. ווען דו וואָלסט דאָרפן קומען צופאָרן... מער קיינעם ניט. און זי האָט זיך צעלאַכט.

— בראַווו! — האָט מיסטער סילו־וער אויסגעריפן. און זיך צעשמייס־כלט קוקנדיק אויף סיידיס שמייכ־רישן קלוגן פּנים.

האָט זיך שוין דייוו אויך צעשמייס־כלט:

— אַ דאַנק סיידי...

— און ער האָט אַ קוש נעטאָן איר האַנט.

— און איצט לאָמיר אַריינגיין צו ברעקפעסט. — האָט מיסטער סילוועער געזאָגט.

— אַלרייט, — האָט סיידי געענט־פערט — מיר וועלן זיך נאָך אַביסל דורכשפּאַצירן און מיר וועלן אַריינג